

Sporočati družino: Prednostno okolje srečanja v zastojnosti ljubezni

Družina je predmet temeljitega razmisleka Cerkve in sinodalnega procesa, ki obsega dve sinodi: nedavni izredni zbor in redni zbor, načrtovan za oktober, zato se mi je zdelo primerno, da se téma letošnjega dneva sredstev družbenega obveščanja dotika družine. Navsezadnje je prav družina prvi kraj, kjer se učimo komunicirati. Če bomo posvetili pozornost temu prvotnemu dejstvu, nam bo to pomagalo k pristnejši in bolj človeški komunikaciji, saj bomo družino videli z novega zornega kota.

Navdih lahko črpamo iz evangeljskega odlomka, ki opisuje Marijin obisk pri Elizabeti (Lk 1,39–56). »Ko je Elizabeta zaslišala Marijin pozdrav, se je dete veselo zganilo v njenem telesu. Elizabeta je postala polna Svetega Duha in je na ves glas vzkliknila in rekla: 'Blagoslovljena ti med ženami, in blagoslovljen sad tvojega telesa!'« (v. 41–42)

Ta dogodek nam kaže, da je komunikacija dialog, prepleten z govorico telesa. Najprej se na Marijin pozdrav odzove otrok, ki se v Elizabetinem telesu zgane od veselja. Veselje nad srečanjem, ki se ga učimo že pred rojstvom, je v nekem smislu arhetip in simbol vseh drugih oblik komunikacije. Materino naročje, ki nas gosti, je prva »šola« komunikacije, kraj poslušanja in telesnega stika, kjer v varnem okolju ob pomirjujočem zvoku materinega srca vzpostavimo prvi stik z zunanjim svetom. Srečanje dveh oseb, ki sta tesno povezani, a vseeno ločeni, srečanje, ki je polno obetov, je naša prva izkušnja komunikacije, ki nam je vsem skupna, saj nas je vse rodila mati.

Ko se rodimo na svet, v določenem smislu še vedno ostajamo v materinem »naročju«, ki je družina. To naročje sestavljajo različne, med seboj povezane osebe: družina je »prostor, kjer se učimo živeti skupaj v različnosti« (papež Frančišek, *Apostolska spodbuda Veselje evangelija*, 66). Kljub razlikam v spolu in starosti se člani družine sprejemajo, ker je med njimi močna vez. Bolj ko so odnosi obsežni in večje ko so starostne razlike, bogatejše je naše življenjsko okolje. Vez je temelj *besede*, beseda pa to vez krepí. Besed si ne izmišljamo, temveč jih le uporabljamo, ker smo jih prejeli. V družini se učimo »materinega jezika«, jezika svojih prednikov (prim. 2 Mak 7,25;27). V družini

spoznamo, da imamo prednike, ki so nam omogočili, da živimo in tudi sami ustvarjamo življenje ter se trudimo za dobro in lepo. Podarjamo lahko, ker smo prejeli. Ta krog kreposti je v samem osrčju družine in njene zmožnosti sporočanja svojim članom in drugim ljudem, zato je model vsakršne komunikacije.

Izkušnja tega odnosa, ki je bil »pred nami«, družini omogoča, da postane prizorišče, v katerem se posreduje najosnovnejša oblika komunikacije, ki je molitev. Ko oče in mati novorojenca položita v posteljo, jih pogosto izročita Bogu v varstvo. Ko so otroci nekoliko starejši, skupaj z njimi molita preproste molitve, s katerimi se ljubeče spomnijo različnih ljudi, kot so stari starši, drugi sorodniki, bolni in trpeči ter vsi tisti, ki potrebujejo božjo pomoč. V družinah se nas je večina naučila verske razsežnosti komunikacije, ki je v krščanstvu prežeta z ljubeznijo, ki nam jo najprej naklanja Bog in ki jo mi podarjamo drugim.

V družini se učimo objemati in podpirati drug drugega, razločevati pomen izrazov na obrazu in trenutkov tišine, se smejati in jokati z ljudmi, ki so nam zelo pomembni, čeprav si jih nismo izbrali sami. Ob tem lahko bolje vidimo, da je komunikacija odkrivanje in ustvarjanje bližine. Ko z zblíževanjem in s sprejemanjem drugega zmanjšujemo razdaljo med seboj, izkušamo hvaležnost in veselje. Marijin pozdrav in odziv njenega otroka sta za Elizabeto velik blagoslov. Sledi jima čudovita hvalnica *Moja duša povelíčuje Gospoda*, v kateri Marija povelíčuje ljubeči božji načrt zanjo in za druge. »Da«, ki ga izrekamo v veri, ima lahko posledice, ki sežejo daleč onkraj nas samih in se širijo v svet. »Obiskati« pomeni odpirati vrata in se ne zapirati v svoj mali svet, temveč pristopati k drugim. Tako tudi družina zaživi, ko se odpre navzven; družine, ki to storijo, posredujejo svoje sporočilo življenja in občestva, tolažijo in dajejo upanje krhkejšim družinam ter tako gradijo Cerkev, ki je družina vseh družin.

Vsak dan v krogu družine bolj kot drugje izkušamo svoje omejitve in omejitve drugih, velike in majhne težave, ki jih s sabo prinaša sobivanje in iskanje razumevanja. Popolne družine ni. Ne smemo se bati nepopolnosti, šibkosti niti

konfliktov, temveč se moramo učiti, kako se lahko z njimi konstruktivno spoprimemo. Družina, v kateri se imamo radi kljub svojim omejitvam in grehom, tako postane šola odpuščanja. Tudi odpuščanje je po svoji naravi proces komunikacije. Ko izrazimo obžalovanje in ga nekdo sprejme, lahko obnovimo in ponovno vzpostavimo komunikacijo, ki se je pretrgala. Otrok, ki se v družini nauči poslušati druge, spoštljivo govoriti in izražati svoje poglede, ne da bi pri tem zanikal poglede drugih, bo postal gonilna sila dialoga in sprave v družbi.

Kar zadeva omejitve v komunikaciji, nas lahko veliko naučijo družine z enim ali več prizadetimi otroki. Zaradi telesne, slušne ali duševne prizadetosti se lahko ljudje zaprejo vase, lahko pa jih to, ob ljubezni staršev, bratov in sester ter prijateljev, spodbudi k odprtosti, deljenju in pripravljenosti za komunikacijo z vsemi. Prav tako lahko pripomorejo k temu, da šole, župnije in združenja postanejo gostoljubnejše in odprte za vse ljudi.

V svetu, kjer ljudje pogosto preklinjajo, prostaško govorijo, kritizirajo druge, med ljudmi povzročajo razdore in zastrupljajo človeško okolje z opravljanjem, nas družina lahko nauči, da je komunikacija blagoslov. V situacijah, ki jih dozdevno obvladujeta sovraštvo in nasilje, kjer se družinski člani zapirajo drug pred drugim ali pa so polni predsodkov in zamer, kjer so dobri razlogi za to, da bi rekli »dovolj je«, lahko le z blagoslavljanjem namesto s preklinjanjem, z obiskovanjem namesto z zavračanjem in s sprejemanjem namesto s prepiranjem razbijemo spiralo zla, pokažemo, da je dobrot vedno mogoča in svoje otroke vzgojimo v bratskem duhu.

Sodobni mediji, ki so še zlasti pomemben del življenja mladih, so lahko spodbuda ali ovira komunikaciji v družinah in med družinami. Mediji so lahko ovira, če se zaradi njih mladi izogibajo poslušanju drugih, konkretnemu druženju in z njimi zapolnijo vsak trenutek tišine in počitka, tako da pozabijo, da je tišina »bistven element komunikacije in brez nje ne pride do vsebinsko bogatih besed« (Poslanica papeža Benedikta XVI. za 49. dan sredstev družbenega obveščanja). Mediji so lahko komunikaciji v spodbudo, ko ljudem omogočajo, da delijo svoje zgodbe, da

ohranijo stik s prijatelji, ki živijo daleč, da se ljudem zahvaljujejo ali pa jih prosijo za odpuščanje, in odpirajo vrata novim poznanstvom. Če se vse bolj zavedamo ključnega pomena srečevanja z drugimi, te »nove priložnosti«, bomo tehnologijo uporabljali modro, namesto da ji dovolimo, da ona obvladuje nas. Tudi v tem so starši kot prvi vzgojitelji, vendar jih ne moremo prepustiti njihovi iznajdljivosti. Krščanska skupnost je poklicana k temu, da jim pomaga pri učenju otrok, kako živeti v okolju sredstev družbenega obveščanja v skladu z dostojanstvom človeške osebe in v službi skupnega dobrega.

Velik izziv, ki ga ima današnji človek pred sabo, je znova se učiti, kako se pogovarjati s sočlovekom, ne le proizvajati in uporabljati informacije. V to smer nas potiskajo močna in dragocena sredstva obveščanja. Informacije so pomembne, vendar ne zadoščajo, ker so preveč pogosto poenostavljene, ustvarjajo nasprotja med razlikami in različnimi pogledi in nagibajo k temu, da bi zavzeli eno od stališč, namesto da bi skušali videti celotno sliko.

Poleg tega družina ni predmet razprav ali ideoloških polemik, temveč je okolje, v katerem se učimo bližnjega sporazumevanja, subjekt, ki komunicira, »občestvo, ki se sporazumeva«. Družina je skupnost, ki nudi pomoč, ki se veseli življenja in obrodi sadove. Ko to spoznamo, bomo ponovno lahko videli, da je družina še vedno bogat vir in ne problem ali ustanova v krizi. Mediji družino včasih predstavljajo kot nekakšen abstrakten model, ki ga je treba sprejeti ali zavrniti, braniti ali napadati, ne pa kot konkretno resničnost življenja. Družino predstavljajo tudi kot temelj za ideološke spore in ne kot prizorišče, kjer se lahko vsi naučimo, kaj pomeni komunicirati v sprejemanju in vračanju ljubezni. Pripovedovati pomeni spoznavati, da je življenje vseh nas spleteno v eno resničnost, da so glasovi raznovrstni in da je vsak med njimi nenadomestljiv.

Najlepša družina – pobudnica in ne problem – je tista, ki zna komunicirati, najprej tako, da pričuje o lepoti in bogastvu odnosov med moškim in žensko, med starši in otroki. Naš boj ni v zagovarjanju preteklosti, temveč v potrpežljivem in zaupnem prizadevanju za gradnjo prihodnosti v vseh okoljih, v katerih vsakodnevno živimo.